

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefranklanski pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebej. Polt. čk. rač. 11.153. Telefon 4586

O načelih prosvetne personalne politike

Neka negotovost, povzročena po stalno se menjajočih dogodkih na svetovni politični pozornici, je napolnila in zastrupila tudi naše očiščene. Vsi občutimo v kako težkih časih živimo, občutimo pa tudi dolžnosti, ki nam jih narekuje ta doba, ki nam jih veleva trdna vera v nezlomljivo odpornost naše domovine nasproti vsem sovražnikom, ki nam jih nalaga zavest, da mora biti ravno v najtežjih časih ljudstvu stalno ob strani oni, ki mu je najbližji. Neizprosni potek dogodkov zadnjih časov nam iz dneva v dan postavlja take pomembne nove naloge, da smo prisiljeni prizadevati si rešiti jih in delati z vsemi silami, vsi sloji, vsak na svojem področju, kolikor kdo more. Resno ustvarjajoče delo je težko in absorbira vse naše fizične in psihične sile. Kajti le tisti, ki se posveti prav vsega temu delu, bo uspel — polovičarstvo je nepotrebno, ker je brezuspešno.

Da bo to delo mogoče izvršiti in tudi pokazati na konkretne uspehe tega dela, je treba ustvariti vse za to potrebne pogoje. Zavest gotovosti in zadovoljstva je prvi pogoj. Kjer tega pogoja ni, ga je treba v interesu tega dela ustvariti. Vsem, ki so danes v tehi negotovosti polnih časih v položaju, da se morajo vsega postaviti v službo naroda, in to je predvsem učiteljstvo, je treba zagotoviti popolno zavest sigurnosti in zadovoljstva, kar je predpogoj uspeha vseh prizadevanj, vsega dela; še posebno pa je to potrebno sedaj, ko stojimo pred tako odgovornimi nalogami.

Tako pojmovanje ustvaritve pogojev in trdnih temeljev ustvarjajočega dela se da povsem jasno posneti tudi iz izjave predsednika ministrskega sveta g. Dragiče Cvetkoviča, ki je poudaril, da je treba popraviti prav vse krivice izvršene med volitvami in ob času volilne borbe. Ta izjava je najboljši dokaz pravilnega gledanja na potrebo zdrave osnove za nujno in odgovornosti polno delo. Mi učitelji zelo pozdravljamo to izjavo in namen, ki jo je rodil, kajti s tem je storjen že prvi korak za ustvaritev pravih pogojev za smotno delo in sigurne uspehe. Smatramo pa, da je pri stremljenju vzpostaviti zadovoljstvo in vseobče pomirjenje, nujno potrebno popraviti tudi vse one krivice, ki so bile storjene v zadnjih letih. S tem bi bila učiteljstvu vrnjena vera v pravičnost; pričelo bi ponovno čutiti blagodejni vpliv sigurnosti in zadovoljstva, za stvarno delo tako nujno potrebnega predpogoja. In prav to je učiteljstvu predvsem potrebno. Personalno prosvetno politiko bi bilo torej v bodoče usmeriti tako, da bo prinesla pomirjenje in zadovoljstvo, preurediti tako, da bo mogoče ugoditi tudi željam poedincev po spremembi službenega kraja in miljeja in s tem podati možnost, da bo učiteljstvo tudi v tem pogledu sigurno in zadovoljno. V zavesti popolne sigurnosti in zadovoljstva bo vsakdo z največjim veseljem in voljo stal na svojem mestu in bo vse svoje sile žrtvoval delu, ki bo, tako izvajano, rodilo vidne uspehe. Saj je vsakomur znano, da sto ljudi, ki nekaj hočejo, predstavljajo večjo moč kakor sto tisoč ljudi, ki nekaj morajo.

Vsak objektivno poznavalec resnosti časa in pomena pravičnosti današnjega dela, mora potrditi upravičenost zahtev po vzpostavitvi absolutnega zadovoljstva med učiteljstvom. Učiteljstvo je tisti činitelj, ki je ljudstvu najbližji. Njegovo razpoloženje se odraža pri ljudeh, njegovo zadovoljstvo pa more postati pravi blagoslov za vsa lepa stremljenja v delu za bodočnost našega naroda. In prav v tem leži jedro naloge bodoče prosvetne personalne politike.

Prav dobro se zavedamo kako delikatna in težka zadeva je izvajanje povsem objektivne prosvetne personalne politike. Mnogi izvenšolski vplivi ji postavljajo včasih naravnost nepremostljive ovire. Toda kljub temu se mora izvajati možnost ustvarjanja in ohranitve zadovoljstva v učiteljskih vrstah. Stremljenje po dosegi tega smotra nam narekuje prav v sedanjem času tako resna in nujna potreba ustvarjajočega dela.

Ako priznavamo potrebo dela in v času bridkih preizkušenj celo naglašamo njegovo nujnost, tedaj nastane potreba po ustvaritvi najboljših pogojev za uspehe. Ako je učiteljstvo pozvano, da dela med narodom, in če se ono tudi resnično trudi doseči vidne uspehe svojih prizadevanj — čeprav to nekateri zanikajo, odnosno si tega ne želijo — tedaj sledi iz tega edino pravilna ugotovitev, da more delati, resno in uspešno delati le zadovoljno učiteljstvo. In nuditi učiteljstvu to, za delo tako potrebno zadovoljstvo, more edinole pravilno izvajanje prosvetne personalne politike.

Resni časi, ki v njih živimo in ki terjajo naše delo, nas upravičujejo, da pošiljamo ta svoj apel na merodajne oblasti, ki edine lahko objektivno gledajo na ta naš klic v poslednji uri. Edino one so pozvane, da ustvarijo možnost uspehov učiteljskega ustvarjajočega

Krivica naj se popravi

Dopis iz pripravniških vrst

Vsak učitelj - pripravnik komaj čaka, da ga doleti sreča, namreč prevedba v 9. skupino.

Toda najteže čakamo oni pripravniki, ki čakamo že skoro 2 leti. To smo namreč tisti nesrečni letniki, ki smo morali prvi delati pet letnikov učiteljskega in smo prišli l. 1931. kot prvi diplomirani absolventi iz učiteljskega.

Ko so nam v 4. letniku sporočili, da bomo morali še v peti letnik, so nas tedaj tudi potolažili, da bomo takoj, ko dovršimo 5. letnik, dobili državno službo. Mi smo bili tudi tega mnenja »češ da bo do tedaj pač zmanjkalo učiteljskih moči. Z velikim upanjem v srce smo dočakali še 5. letnik. Toda vse upanje je bilo zaman, kajti o nastavitvah ni bilo nič slišati. Najbolje je bilo, si poiskati kako priložnostno delo po svojih sposobnostih. Vsak seveda ni bil toliko srečen, da bi delo dobil.

Nekateri smo imeli še srečo, da smo l. 1933., po dveletnem čakanju dobili vsaj dnevničarsko službo. Plača pa ni zadostovala niti za golo življenje, tako da so nas morali domači podpirati. Zgodilo se je tudi, da so se po več mesecih spomnili, da dobivamo preveč plače oziroma nagrade. Kar smo dobivali brez lastne krivde preveč, smo morali vrniti oziroma so nam odtegnili. Morali smo še to pretrpeti, saj bi tudi pritožba nič ne pomagala. Tudi glede stanarine in kuriva smo bili

na slabšem. Nekaterim niso dale občine nič, nekaterim pa le nekaj. Bilo je pač po uvidevnosti občinskih, oziroma krajevnih šolskih odborov.

Upali smo še vedno, da bomo vendarle kmalu nastavljeni kot učitelji - pripravniki. Toda z marsikaterim izmed nas se je usoda nemilo poigrala. Tedaj je tudi marsikdo izmed nas izgubil vero v pravičnost, kajti marsikateri mlajši učiteljskišnik, ki je za nami dovršil učiteljske, je dobil pred nami državno službo, kar čutimo še zdaj, ko čakamo na prevedbo v 9. skupino.

In končno je prišla l. 1934., t. j. po triletnem čakanju, vendarle nastavitev za učitelje - pripravnike. Toda vsak je moral preživeti še kako bridko urico. Toda vsak je bil zadovoljen, da je postal učitelj - pripravnik.

Pozneje je vsak skrbel, da polaga praktični učiteljski izpit. Mislil je, da bo po prestatem učiteljskem izpitu in po 3 letih uspešnega službovanja kmalu preveden v 9. skupino. Toda zmotili smo se. Sedaj čakamo že skoro 2 leti, a med tem časom so bili prevedeni že oni mlajši tovariši, ki so bili nastavljeni l ali 2 meseca pred nami.

Mi tem nismo nevoščljivi, hočemo le pravičnosti! Strojena krivica naj se popravi!

Eden izmed prizadetih.

Česa naj bi se učila mladina v osnovni šoli?

Prejeli smo ta članek iz neučiteljskih vrst in ga v celoti priobčujemo.

Letos je posvetil »Učiteljski tovariš«, stanovsko glasilo slovenskega učiteljstva, že precej člankov vprašanju, kdo in kako naj vzgaja našo mladino v osnovni šoli.

Vprašanje, kdo naj vzgaja osnovnošolsko mladino, obstoji v glavnem iz dveh točk: prvič, ali je prav in umešno, da poučujejo na osnovnih šolah učiteljice, ali pa naj se v bodoče sprejemajo na učiteljskega le moški; drugič pa, ali naj vzgaja mladino posameznih stanov učiteljstvo, izvirajoče iz istega stanu, ali pa je poreklo učitelja za njegovo vzgojno delo brez pomena.

Vprašanje, kako naj se osnovnošolska mladina vzgaja, pa se suče predvsem okoli tega, ali je treba otroka v osnovnošolski dobi vzgajati samo splošno, napraviti iz njega predvsem človeka, — ali pa naj se vzgaja z ozirom na njegov bodoči poklic, ter se mu zato že v osnovni šoli nudi poklicni, strokovni pouk.

Mnenja o vseh teh problemih so zelo različna. Po dosedanjih člankih v »Učiteljskem tovarišu« bi se moglo sklepati, da se kmetje in kmetijski strokovnjaki zavzemajo za samo moške učitelje, ki naj bi za pouk kmečke mladine prihajali s kmetov, ter bi bili ne samo učitelji, temveč tudi kmetijski strokovnjaki, ki bi mladino tudi strokovno izobrazili v dobre kmetovalce; učiteljstvo pa, da se bori za splošen, ne strokovno usmerjen pouk in osebnost učiteljstva, ter za ohranitev ženskega učiteljstva na osnovnih šolah.

Taki zaključki pa ne bi ustrezali dejstvom.

Pisec teh vrstic sem kmečki sin, ki sem po svojem poklicu in po svojem čustvovanju priklenjen z vsemi vezmi na zemljo in delam na njej že od mladih nog, pa upam, da mi bodo cenjeni bralci dovolili, povedati o teh stvareh svoje kmečko mnenje.

O tem, kdo je boljši za vzgojo otrok, učitelj ali učiteljica, je po mojem sploh škoda zgubljati besede. Dober vzgojitelj je lahko moški, dobra vzgojiteljica je lahko ženska, — toda eden kot drugi samo, ako sta sama dobra človeka, ako sta sama dobro vzgojena in ako imata ljubezen do mladine. Ne spol, temveč značaj določa vrednost vzgojitelja! Seveda je res, da so vsaj za prva šolska leta, ko so otroci tako rekoč komaj iz plenice, navadno prikladnejše učiteljice kot pa učitelji, katerim je nekako nerodno, ako morajo svojim »prvošolcem« pomagati celo kadar gredo na stra-

dela. Toda za pravilno rešitev vprašanja bodoče prosvetne personalne politike je predvsem potrebno, da odpadejo iz nje prav vsi nestrokovni, a v prvi vrsti strankarsko politični vplivi. Za rešitev tega vprašanja so potrebni samo šolniki, ki poznajo vse težkoče učiteljevega dela med narodom in ga zato tudi lahko povsem objektivno in pravično vrednotijo. Nihče, razen šolnikov, ne sme imeti nikakega vpliva na prosvetno personalno politiko, in vodena bo današnjim težkim časom ustrežajoče. — Vse, kar je nepotrebno in kvarnega, naj torej odpade.

VSEBINA:

O načelih prosvetne personalne politike.
Krivica naj se popravi.
Česa naj bi se učila mladina v osnovni šoli.
O kriteriju.
Učitelj in izseljeništvu.
Naše šolstvo in prosveta.
UČITELJSKI POKRET: Članom študijskega odseka učiteljskega društva v Ptujju.
† Gvidon Srobotnik.
LISTEK: Sedem križev.
Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Učiteljska tiskarna. — Naša gospodarska organizacija. — Mladinska matica. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

zapravljanje časa in mučenje otrok. To velja tako za teoretični strokovni pouk, še bolj pa za praktično strokovno delo.

Česa naj bi se torej otroci v osnovni šoli učili?

V prvi vrsti spoznavanje npravnstvenih in naravnih zakonov, razumevanja nujnosti in smiselnosti npravnega in naravnega reda v življenju in svetu. Otrokom bi bilo predvsem treba privzgojiti zavest, da veljajo za vse stvarstvo večni zakoni, po katerih se uravnava življenje in da se vsaka stranpot po teh zakonih nujno kaznuje, tako pri poedincu, kot pri narodu.

Ni dovolj, otrokom reči: »To morate, tega pa ne smete storiti!«, temveč treba jim je razložiti, zakaj morajo prvo in zakaj ne smejo drugega. Seveda mora biti učitelj vedno pripravljen, da bodo otroci najprej pri njem pogledali, če on ravna tako, — in vsa vzgoja (katere koli šole v življenju!) učitelja, ki sam ni v vseh ozirih neoporečen, ne le da ni vredna piškavega oreha, temveč ubija v srce učencev vero v stvar, ki jo tak človek uči.

Največ nevere ustvarijo oni, ki z življenjem pobijajo, kar učijo!

Od praktičnih predmetov naj bi se v osnovni šoli poučevali samo oni in samo v taki obliki, da bi otrok mogel to svoje osnovno znanje uspešno uporabiti kot trdno podlago nadaljnji izobrazbi, povsod, kjer koli mu je usojeno mesto v življenju.

Posebno v dveh ozirih se mi zdi dotedanja osnovnošolska vzgoja pomanjkljiva, namreč glede vzgajanja k ljubezni do narave in k ljubezni do sočloveka.

Če bi osnovna šola otrokom odkrila, če bi jim znala približati življenje narave, čuda in tajne božje prirode, bi ne samo tistim, ki bodo ostali v kmečkem in drugih sorodnih poklicih, temveč vsem otrokom položila v srca kal ljubezni do proučevanja narave in njenih tajn, ter s tem do zanimanja za izobrazbo v prirodoslovnih vedah, ki so podlaga vsakemu napredku, tudi in predvsem kmetijskemu.

Vsaka, tudi najrevnejša šola bi morala imeti vsaj skromen mikroskop, pod katerim bi otroci opazovali čudoviti ustroj rastlin itd., njih rast, kaljenje semen; v vsaki osnovni šoli bi naj delali poskuse z rastlinami, z ozirom na vpliv vode, zraka, svetlobe, toplote, redilnih snovi itd. na njih življenje in razvoj! Otrokom bi se tako odprl nov svet, katerega poznanje bi jim pozneje olajšalo in omililo strokovni pouk v katerem koli poklicu.

Zal, so v tem oziru večkrat učitelji sami docela neuki, in kolikor sem zvedel, niti ljubljansko učiteljskega nima mikroskopa, ali vsaj dijakom ne pride nikdar v roke...

Drugo pa je socialna vzgoja. Otrokom bi se morala vcepiti zavest, da je poedincev le drobce in posamezen rod le člen naroda in človeštva, ter da je zato potrebno, da vsakdo usmerja svoje delo in prizadevanje, ne samo v svojo, temveč v splošno korist in da gleda v vsakem sočloveku brata, ne pa samo tekmeča. Današnja šolska vzgoja namreč vzbujajo v otrocih predvsem sebična nagnjenja (častihlepnost, borbo za prva mesta, prezir zaostalih itd.), pri čemer jo podpirajo mnogokrat tudi starši. Kako naj postane socialno čuteč človek otrok, kateremu mati zjutraj odreže ogromen kos kruha in mu zabiča, da ne sme nikomur nič dati, ampak vse sam pojediti, čeprav se mu prevlekl kos upira in čeprav sedi poleg njega sestradan tovariš, ki morda kruha že mesec dni ni videl in se mu cede sline že ob pogledu nanj? Taka vzgoja je nazorna in zato uspešna: oni, ki imajo, postanejo brezčutni za potrebe drugih, oni, ki nimajo, postanejo že v nežni mladosti zagrenjeni, ali pa jim postane bogastvo edini in najvišji ideal. Taki vzgoji bi bila protitež zadržana, socialna vzgoja, ki bi otroke navajala k skupnemu delu za skupne koristi, ki bi jih učila spoštovati in upoštevati vse stanove in razumevati pomen in važnost posameznih za narodno občestvo. Pristaviti pa je treba takoj, da je tudi uspeh socialne, zadržane vzgoje odvisen od praktičnih vzgledov.

KONFEKCIJA PAULIN

LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA 1

nudi največjo izbiro damskih plaščev, kostumov in oblek
Aktivnim učiteljicam tudi na ugodno obročno plačilo

O kriteriju

(Ob Mencejevi knjigi »Slovenska šola in učitelj pred sodobnimi nalogami«.)

Ko je izdala zadruga Pedagoškega tiska svojo prvo knjižico »Slovenska šola in učitelj pred sodobnimi nalogami«, ji je posvetil »Učiteljski tovariš« v št. 22. z dne 23. dec. 1937. daljši uvodnik. V isti številki lahko najdemo na drugi strani članek »Na nova pota«, v katerem si postavlja dopisnik štiri temeljna vprašanja, na katera odgovarja in pritrjuje mislim in zahtevam pisca Menceja.

Kritika Mencejeve knjige je bila objavljena v vseh važnejših slovenskih revijah. Vse so jo sprejele s simpatijami.

Mencejeva knjižica je prav za prav sklop sodobnih slovenskih vprašanj. Kdor bi hotel vse vsebovane probleme obdelati in tolmačiti, bi moral napisati po desetero takih knjižic. — Izdajateljica (zadruga Pedagoški tisk) sama navaja v uvodnem poglavju »Naše naloge in naši cilji«, da je knjižica programatičnega značaja.

Nobena kritika ni zanikala problemov, ki so nanizani v Mencejevi knjigi. Težje vprašanje bi vsekakor nastalo, ko bi pomislili, da bo treba vse te probleme rešiti v bližnji ali daljni bodočnosti. Morda ta ali oni sploh ne vidi smisla, zakaj naštevati probleme, ko jih vendar dnevno srečujemo v življenju in marsikaterega čutimo tudi na lastni koži. Ko bi Mencejeva knjižica res samo naštevala probleme, bi bila odveč za marsikoga, ki skuša iz lastnih nagibov dojeti sodobni življenjski ritem. Menim pa, da Mencejeva knjiga ni bila zamišljena samo kot »ogledalo današnjih dni«, ampak da leži jedro njene zamisli v poglavju »Postavljanje vprašanja vzgoje in izobrazbe«. V navedenem poglavju ugotavlja Mencej, da ni mogoče reševati sodobnih obrazovnih vprašanj brez kriterija.

Kdor koli ima v sebi vsaj nekoliko osebnega etosa, ne bo izvrševal svoje službe kakor da bi mu bila usojena ko podedovani greh vsemu človeštvu, ampak bo neprestano iskal v družbenih prilikah opravila za svoje delo. Res je, da je zašlo mnogo ljudi v kaos in labirint, ko so hoteli prislunhiti življenjskim dogajanjem ter iz njega niso našli izhoda, nego so se njihova spoznanja končala v apatiji radi zavesti, da so osebno nemočni za rešitev zapletenih sodobnih vprašanj.

In vendar jih je mnogo, ki ne klonejo! To so tisti, ki so spoznali, da vodi iz vsakega labirinta samo ena pot, ki jo je treba najti. Razlika med življenjskimi in grškimi labirinti je le ta, da je zidani labirint le enkratna stavba, zmerom enaka, iz katere se lahko s Arijadninim klobčičem vrneš po isti poti. Življenje pa ne pozna povračanja, ampak samo napredovanje. V labirintu življenjskih vprašanj ostajajo le tisti, ki hočejo življenjsko problematiko reševati k njenemu izhodišču, namesto da bi se od njega odmikali.

Komur sta znana pot in način od sedanjosti v bodočnost, temu pravimo, da ima kriterij.

Vprašanje kriterija se danes ne postavlja samo učitelstvu, nego vsej slovenski inteligenci, kar lepo naznačuje Sperans v 3. številki letošnje Sodobnosti in članku »Politika in naloge intelektualcev«, ko ugotavlja, da v življenju naroda ne more biti dogodkov, ki bi bili izven interesa intelektualcev.

Vprašanje kriterija dobiva vsebino v oblikovanju novega med propadajočo sedanjo stjo in snujočo se bodočnostjo.

Sedem križev

Če bi vzel za primero drevo, davno z ljubečo roko vsajeno v tenko toda dovolj rodovitno plast zemlje, v podnebje ostrih zim, mrzlih pišev in bore nebeškega sonca, bi se moral čuditi, kako da je danes po sedemdesetih letih pognalo v tako silno rast, da je morda danes prav tako mladostno kot ob rojstvu, da pa se razrašča in rodi kot v zreli dobi. Sedemdeset težkih let je odpadalo listje s tega drevesa in gnojilo zemljo pod seboj, raslo je samo iz sebe, se ukoreninilo in zdaj je mogočeno. Zgnilo je listje, odpadli so sadovi, toda glej mlade veje! — polne so napetega brstja in še bo cvetelo, rodilo, gnojilo, v lastnem naročju rojeno čudežno drevo. Čudežno, ker je sleherni leto mlajše, močnejše, rodovitnejše...

Vse je lahko simbol. Tudi kino dvorana. Na platnu tam spredaj, ki je kakor nešteto krat zbrisana tabla, na kateri so odživele usode. Na sedežih, od koder so odšli tisoči z nečem novim v sebi. V tišini, ki je kakor grobnica, kjer je nekaj pokopano ali pa uklenjeno v večni nemir kot privid. V vsem. Vse je lahko simbol... To je bilo v kino dvorani Maticice v soboto, 11. t. m. »Prosim, kaj pa čaka tu pred kinom toliko ljudi?« vpraša nekdo. »Eh, nič za vas, noben film, ampak sedemdesetletnica nekega društva se bo obhajala. Zares, nič za vas.« »Hvala, zares nezanimivo.« Nekdo zamahne z roko, gre, kaj bi pač drugega... Dvorana je prepolna. Galerija, parter, in še prihajajo. Spodaj je bilo filmsko platno, spredaj dolga miza, okrog nje predsedniki enajstih društev in gospod paragraf s svinčnikom in uradno fizionomijo... Zvonec... Film steče, vrta ga dnevni red. Pozdravi, čestitke, zvonec... Zunaj sneži, znotraj postaja vroče. Še bolj vroče. Najbolj vroče, kajti zdaj tečejo na platnu zgodovinski prizori iz doline Jozafat. Svinčnik je tenko priostren, pretenko za težko ročico. Zlomi se in film teče do kraja. Ljudstvo je navdu-

Kako postavlja Mencej vprašanje kriterija v svoji knjižici? Obravnava ga na dveh antitezah: individualizem - socializem, jaz - drugi ali osebnost - družba.

Individualistično gledanje gospodari svetu skoraj neopretrgoma, odkar pišemo zgodovino. Njegova oblika se je spopolnjevala vse do danes, ko je doseglo svoj višek in hkrati propast, ker je pokazalo napake in nasprotnosti v toliki meri, da zanikajo upravičenost njegovega nadaljnega obstajanja. Idealistična smer je bila v zgodovini mnogokrat prekinjena po socialnih streljenjih prikrajšanih mas, kar nam potrjujejo velika gibanja sužnjev v starem veku in kmečki upori srednjega veka. Toda vse te borbe so stremile za večjo osebno svobodo in so bile socialne le po zedinjenih akcijah, individualistične pa po svoji idejni usmerjenosti. Sodobni fašizem skuša znova s svojimi »socialnimi akcijami« ohraniti v masah individualistično smer. Za ceno čistega rasnega posameznika naj propade »nečisti« rasni material. Take teorije rode odpor! Kdo je tako naiven, da veruje v odrešilnost take ideologije?! To je skrajni individualizem, ki ogroža male in jim vsiljuje smrt. Smrt seveda tistim, ki naivno gledajo in bistva sodobnih osvajalnih ideologij ne tehtajo.

Sredi skrajnega individualizma se poraja nova miselnost, ki vidi v vsem svetu kolektiv, ki se more urediti tako, da bo živelo vse, brez osvajanja in prelijanja krvi, brez zaničevanja narodov, ki bi jih bilo treba uničiti radi boljšega življenja kake druge narodne skupine.

To sta stremljenji, med katerima izbira sodobni rod. Izbira ni težka, ker je na dlani, da je socialno plemenitejši in edino pravično.

Težko bi prišel slovenski učitelj do kriterija, če bi moral prebrati filozofije in vrtni po knjigah. Toda naša vas je »okno v svet«, v njej sami lahko spoznamo vse odtenke tistih velikih bojev, ki danes pretresajo svetovni prostor, mnogim v toliko začudenje. Ako se potrudimo spoznati sodobno stvarno stanje na naši vasi, lahko izsledimo v njem tudi vse nedostatke, ki terjajo rešitve, ne po poti »nazaj«, da bi se napake še poostriale, ampak v smeri »naprej«, da bodo izginile.

Iz slovenske vasi mora iziti naš kriterij, saj služi učiteljevo delo samo njej.

Ko si bo pridobil slovenski učitelj kriterij za reševanje sodobnih perečih vprašanj, takrat ne bo zapadal kot naiven idealist mamljivim vabam raznih koristolovcev. Njegova podoba na vasi ne bo več lutka v rokah vaških intrigantov; takrat bo hodil ravna pota, po katerih hodijo samo borci in tvorci novega časa. Naiven idealist in borec, oba sprejemata udarce; razlika pa je v tem, da ostaja idealist zagrenjen v svoji razočaranosti, borec pa prenaša udarce vzravnanih lic, ker ve, da prihajajo od slabših. Razočaran učitelj je podoba smešnosti in pozabljenja ter nosilec ljudske pasivnosti; učitelj - borec pa vzbuja spoštovanje in je gonilo ljudske aktivnosti.

Če bi Mencejeva knjižica dosegla pri slovenskem učitelstvu le to, da bi začelo razglabljanje o kriteriju, potem tudi poslednje poglavje v knjižici »Na nova pota« ne bo težka in nepotrebna naloga za slovensko učitelstvo. Vladko Majhen.

šeno, ploska, pritrjuje, protestira, kaj si ga vem... Drugo dejanje in tako do kraja. Vrši v mladem vejevju, brstje se napanja, čeprav zunaj sneži. Pomladanski viharji, ki prinašajo cvetenje! S praga stopa noga v nov svet, tam daleč je tenja osmega križa. Visoka je gora s križem, mnogo je vmes dolin, prepadov, potov, steza, stezic, toda le ena je prava. Tista do križa, najtežavnejša, vredna vseh naporov. Premeri pot za seboj, določi ji smer in videl boš naprej. Film je stekel. Dolg trak: sedemdesetkrat tri sto pet in šestdeset dni! Neskončno je v njem skritega truda, razočaranj, naporov... Kdor ga ni ustvarjal, ne ve o tem ničesar. Zanj je zdaj zgolj ono tiho, belo platno v ozadju. Zbrisana tabla.

V avli Drame posrje velikega upornika, sanjača Cankarja med venci, trakovi in cvetjem. Gremo mimo tega velikega izpovednika naših duš in srec v hišo tihi, zbrani, pripravljani na kes in očitno izpoved. Tisoč ali več nas je. Iz skritih gorskih vasic, trgov in mest smo prišli in zasedli vse, kar je tam prostora od vrha do tal in kraja. Potem je stopil med nas on sam, pokazal in rekel, kakor nas je poznal takrat in danes. Samo, da smo takrat klonili vase, danes smo mu vzklkali, če ne bi nas zadušilo tisto, tisto, kar se je zdelo zaklenjeno in ne bi smelo na dan. Kaj bi nam rekel danes? Ali bi pogledal globlje, kakor je znal le on sam? Kakšna bi bila sodba? Vidim ga: nasmehnil bi se, pokimal in odšel v kavarno. Zamišljen bi sedel v stari kot in pomignil naj mu prineso kavo in pisalo. Morda bi pisal, pisal, pisal... Ali pa bi spil kavo in se smejuškal. Ne, zares ne vem, kaj bi bil storil. Bil je pač svoj človek... Toda mi od danes smo bili zadovoljni in smo si nasmihali iz oči v oči. Je bila to očitna izpoved? Tako lahka in kakor da je brez krivice, kar smo storili. V tem nasmehu so bili odbleski prestanih viharjev, bičajočih nas v tla, pa tudi ponosni vzponi nazaj k nebu. Kakor da smo si povedali, da je drevo od viharjev še trdnjše, upornejšje in večje postalo... Sedem križev te je pomladilo, o drevo samoživjo!

Učitelj in izseljenišтво

Hočem samo opozoriti na poseben delokrog, ki ga imajo učitelji nekaterih srezov, zlasti najvzhodnejših in naši banovini. Iz časopisov veste vsi n. pr., da je letos namenjenih iz omenjenih srezov samo v Nemčijo 13.000 ljudi, moških in ženskih, na sezonsko delo. Mnogo jih pojde še v Francijo, nekoliko v Ameriko, nekateri pa še kam drugam. Poleg tistih, ki bodo šli v Nemčijo, je sezonskih še nekaj namenjenih v Baranjo in Banat. Vsi ti odidejo spomladi in se vrnejo domov jeseni. Njih bivanje v tujini traja 6—7 mesecev. Gredo na sezonsko delo zaradi zaslužka. Doma obdelujejo zemljo starši in otroci, krepka mladina do 30. leta pa si služi denar v tujini in se vrača domov z načrti. Iz prisluzenega denarja bo nova hiša ali nov hlev, ali studenec (vodnjak) ali drugega kaj. Za 10 let vnaprej je določeno življenje v hiši in zaslužek doma ali v tujini.

Na sezonsko delo gredo predvsem mladi. Od 16. leta pa tja do 30. starosti. Starejši v tujini nimajo radi, pravijo, da niso več tako dobri za delo, pa še drugi vzroki so, o katerih bi bilo vredno posebej govoriti. Letos se vzlic prepovedi odpravljajo na sezonsko delo še celo šoloobvezni otroci pod 14. letom, oni, ki uživajo olajšavo. Nemčija je pobrala vse drugo, od 16. leta dalje, pa so razni poliriji, ki vodijo delavce na delo na razna veleposvestva v Baranjo ali Banat, ostali brez delavcev in so se pogodili z vsakim, količkaj odraslim in sposobnim otrokom.

Dobro sicer, ljudem treba denarja, gredo za zaslužkom, prinesejo v pokrajino in državo vsako leto ogromna premoženja, lajšajo pasivnost dežele, grade nove hiše, hleve, svinjake, vodnjake itd. Hudo bi bilo, če bi ne bilo tega postranskega dohodka ali če bi se uknilo izseljevanje ne da bi se našlo istemu primeren nadomestek. Revščina bi zavladala po vaseh. In čeravno je res, da trošimo leto za letom ogromne množine zdravih, krepkih delavnih sil v inozemstvu in bi bilo zelo koristno, če bi jih uporabili doma, dobimo v državo za to blago, deloma silo, vsako leto precejšnje vsote.

Zato bo težko v sedanjem gospodarskem položaju to izseljevanje omejiti ali sploh ukiniti.

Naše šolstvo in prosveta

(Nadaljevanje.)

LJUJSKA PROSVETA

Za prosvetno delo pri nas skrbe ljudske univerze, gledališča, radio, kinematografi, knjižnice, knjige in listi.

Ljudske univerze.

V naši banovini imamo 6 delavnih ljudskih univerz, in sicer v Mariboru, Celju, Kranju, Ptuj, v Ljubljani in Studencih pri Mariboru. Najagilnejša ljudska univerza je v Mariboru, ki je priredila 64 predavanj. Vse ljudske univerze skupaj so imele v pretekli sezoni 144 predavanj, pri katerih je sodelovalo 142 predavateljev. Vseh poslušalcev je bilo pri predavanjih okoli 17.500, tako, da je znašal povprečni obisk pri predavanjih približno 120. V primeri z lansko sezono je število predavanj letos naraslo za 10, število poslušalcev pa je padlo za 10.000.

Gledališča.

Važno kulturno delo vršita pri nas Narodno gledališče v Ljubljani in v Mariboru. Razmah filma je grozil gledališčem in njih razvoju, toda zadnji dve leti se je gospodarsko stanje obeh gledališč vendar nekako ustalilo. V pretekli sezoni sta priredili obe gledališči 27 opernih, 17 opernih, 1 baletno in 46 dramskih premier. Vseh prireditev pa je bilo 631. Obe gledališči sta bili v pretekli sezoni zelo delavni. Število premier je naraslo od prejšnje sezone od 39 na 45, število predstav pa je ostalo isto. Manj zadovoljiv je bil obisk. V sezoni 1936/37. je bilo prodanih v obeh gledališčih 227.137, a v sezoni 1937/38. samo 208.234 vstopnic.

Diletantski odri.

Poleg Narodnih imamo še dve mestni gledališči in 8 ljudskih odrov. V njih so uprizorili v pretekli sezoni 3 operne, 5 opernih in 106 dramskih del. Vseh predstav je bilo v pretekli sezoni na teh odrih 219. Gledalcev pa je bilo 41.299.

V primeri s prejšnjo sezono se je število prireditev skoraj podvojilo, število obiskovalcev pa je padlo skoro za 6000.

Poleg teh odrov imamo še 40 agilnih dramskih odsekov pri raznih društvih.

Kulturne prireditve.

Poleg Narodnih gledališč in stalnih gledaliških odrov so priredila tudi druga društva več kulturnih prireditev. Teh je bilo v času od 1. januarja do 1. decembra 1938. 3667, in sicer 2307 dramskih, 220 glasbenih, 307 športnih prireditev, 422 akademij in proslav, 26 lutkovnih predstav, 265 izrednih filmskih prireditev, 113 izrednih predavanj in 7 razstav.

Teh prireditev se je udeležilo nad 700.000 oseb. V primeri s prejšnjo sezono je število prireditev padlo za 190, v približno istem razmerju je padlo tudi število obiskovalcev.

Toda nekaj drugega je važnejšega v tem: Ti ljudje gredo za 6 mesecev v tuje kraje med tuje ljudi. Pridejo pod vpliv drugih in drugačnih ljudstev in mišljenj. Kako so ti naši izseljenci odporni napram tem vplivom, s kakšnim orožjem so oboroženi, kako so sami v sebi trdni? To je pri tem najvažnejše. Kako kaj opremimo to našo kri, ki gre v tujino, za življenje tamkaj? Jo li s čim oborožimo, da bo znala stati trdno, ko bo treba morda braniti sebe ali svojo korist ali svojo čast, ali svoj narod.

Naj povem kar takoj, da je v tem oziru naše delo še zelo podobno ničli. Ko otrok odraste šoli, čuje pripovedovati doma in pri sosedih le o tem, kako pojde kdo v inozemstvo, dokler sam ne dozori do sklepa, da pojde tudi on. Gre, ponudi se na borzi dela, sklene pogodbo, odputuje. In konec. Tam dela kolikor more, živi sredi tujega naroda, se nauči od njega marsikaj koristnega, pa tudi marsikaj napačnega. Ker ni bil podučen prav o ničemer, mu je vse čisto novo in kmalu in rad verjame vse, kar mu oni povedo in pokažejo.

Tako se vračajo premnogi s prepričanjem, da smo mi, Slovani na splošno, Slovenci še posebej, prav mali in manjvredni ljudje, medtem ko so nekateri narodi na svetu gospodje. Ze samo ta ideja manjvrednosti oškoduje naše narodno telo za samostavno in popolno življenje.

Pa je še drugih, zlasti gospodarskih stvar, skritih v pojavu izseljevanja mnogo.

Kaj naj učitelj započne v krogih, kjer se sezonsko izseljenišтво pojavlja? Kakšno naj bo njegovo stališče in delo? Kako naj sodeluje z narodom, da mu je v korist? Vse to so vprašanja, ki jih življenje nujno meče na dan in o katerih bi se bilo vredno pomeniti.

Res je, da šolski otroci ne hodijo na sezonsko delo in da torej njim naravnost ni potreben te vrste poduk. Toda upoštevajmo, da bo vsak otrok nekoč mladenič in mladenka, ki bo zelo verjetno, šel na tuje, pa ga po načelu, da učimo za življenje, moramo nekako usposobiti za bodoči čas. Kako? Naj pove še kdo drugi!

-a

Kinematografi.

V dravski banovini je 56 kinematografov, t. j. 3 več kot lani, in sicer je 1 za neme scene, 55 jih je pa za zvočne filme. Izmed teh je 41 stalnih, 15 pa sezonskih.

Prireditve je v vseh kinih letno nad 15.000, ki jih obišče okoli 1.700.000 oseb, torej dvakrat toliko kot zneso število obiskovalcev gledaliških predstav in vseh kulturnih prireditev. Iz tega se jasno vidi, kako se je film pri nas že vobče razširil in kako velik vpliv si je že pridobil. Škoda je le, da se naša domača filmska industrija tako počasi razvija in smo navezani preveč na tuje proizvode, ki stanejo veliko denarja in so večkrat v moralnem in narodnem oziru dvomljive vrednosti.

Radio.

Važnejše kulturno poslanstvo od kina izvršuje pri nas radio. Čeprav ni pri nas višina radia dosegla še one stopnje, ki jo je dosegla pri drugih, velikih kulturnih narodih, je treba vendar priznati, da je naša radijska postaja v 10 letih svojega obstoja izvršila veliko prosvetno delo. Radio narod poučuje in zabava, budi v njem narodno in državljansko zavest ter veže z domovino naše izseljence, ki so razstreseni po vsem svetu.

Število naročnikov sicer počasi, pa vendar stalno narašča. Od 3616 naročnikov ob koncu l. leta se je dvignilo število do 1. decembra 1938. na 19.300. Od lanskega leta je število naraslo za 2379.

Muzeji.

Med ustanovami, ki pospešujejo ljudsko izobrazbo, so tudi muzeji in razne zbirke. Če izločimo iz tega števila muzejev in zbirke vse zasebne, ostane v naši banovini 14 muzejev in zbirke, in sicer 3 državne, 3 samoupravne in 8 zasebnih. V teh muzejih je razstavljenih 76.888 predmetov, rezerviranih pa 122.341. V preteklem letu je obiskalo te muzeje in zbirke 47.610 oseb. V okviru teh ustanov je bilo v istem času 328 predavanj, katerih se je udeležilo 15.789 poslušalcev.

Glasbene šole.

Za glasbeno izobrazbo skrbijo razne glasbene šole, ki jih imajo že vsa važnejša središča. Največ zaslug za povzdigo naše glasbene kulture imata državni konservatorij in Glasbena Matica v Ljubljani s svojimi podružnicami.

Vseh glasbenih šol ima naša banovina 15. V teh poučuje 131 učiteljev in profesorjev 1748 učencev. Število šol in učencev od leta do leta raste.

Pevsko umetnost pa goje številni pevski zbori, ki so razširjeni skoro po vseh večjih krajih banovine. Ti zbori so večinoma združeni v pevskih organizacijah, in sicer v Hubadovi in Ipvavčiji župi, ki sta včlanjeni v Jugoslovanski Pevski zvezi in imata okrog 30 pevskih zborov, in v Pevski zvezi, ki druzi pod svojim okriljem nad 200 zborov.

(Dalje prihodnj.)

Učiteljski pokret

Članom študijskega odseka Učiteljskega društva v Ptuju

Radi atmosfere na zadnjem zborovanju je moral odpasti šestanek članov našega odseka. Zato prosimo vse člane odseka, kakor tudi vse tovarišice ormoškega in ptujskega učiteljskega društva, ki s simpatijami in razumevanjem spremljajo pokretanje vsakega dan po navodilih v 29. in 30. številki »Učiteljskega tovariša« z dne 23. februarja in 9. marca t. l. sami načrtajo anketne pole ter čimprej pristopijo k anketiranju teže in višine učencev v svojem oddelku.

Potrebno je vestno in natančno delo, ki bo najlaže in najhitreje izvršeno, če se ga lotita po dva tovariša skupno. To delo ni tako težko, ne tako suhoparno in prazno kot se ti mogoče v dvomih dozdeva. Obratno, odkrile

se ti bodo nove zanimive podrobnosti iz gospodarskih in družabnih razmer, v katerih živi in raste naš slovenski, kmetski otrok. Izkušnja je pokazala: Kdor se je anketiranja lotil, ga ni več opustil!

Anketne pole pošljite s primernimi glasovi do 5. aprila na naslov: Martin Mencej, Šoštanj. Vse one, ki pa do takrat ne bi končali svojega dela, in vse one, ki so še naknadno izpolnili anketo o obleki slovenske dece, prosimo, da odpošljejo te anketne pole na naslov: Šegula Pavle, Sv. Marjeta nižje Ptuja, in sicer najkasneje do 20. aprila.

Ne govorjenje in zabavljanje, ampak le stvarno in konkretno delo bo odločilno za napredek in razvoj slovenske ljudske šole. Tajnik.

Splošne vesti

SKLEP GOSPODINJSKO - NADALJEVALNE ŠOLE NA RADOVICI

V nedeljo popoldne, dne 12. marca, je bil na Radovici sklep gospodinjsko - nadaljevalne šole, ki je trajala od 15. januarja t. l. in se je udeleževalo predavatelj vsakega dan razen sobote 9 deklet, katerih ni niti ena niti minute zamudila pouka. Vsega pouka je bilo nad 200 ur. Šola je vodila učiteljica Stana Višnerjeva iz Metlike, ki je po končanem pouku v svojem razredu hodila iz poldrugo ure oddaljene Metlike poučevala ukazeljna dekleta na Radovico. Požrtvovalno in z veseljem je poučevala vsakega dan v šoli tudi učiteljica Pirc Marica iz Radovice, okoli katere so se zbirale učenke kot otroci okoli matere.

Lepo je bilo pogledati na dan sklepa v učilnico, kjer so učenke pripravile dokaze svojega učenja. V lepo okrašeni sobi so priredile zakusko, na katero so povabile, kar je bolj redek primer, tudi svoje matere, ki so se naravnost čudile, koliko so se dekleta v tem kratkem času naučile.

K sklepu prve gospodinjsko - nadaljevalne šole na Radovici je prišel tudi predsednik šolske - nadaljevalnega odbora g. Jerman Anton, župnik na Radovici, ki je šel šoli z vsemi svojimi močmi na roko in imel pri sklepu lep govor. V imenu sreskega načelnika je želel tečaju veliko uspeha sr. pristav g. Primožič, sr. šolski nadzornik Vončina Drago je poudaril velik pomen gospodinjskih tečajev, ki naj vzgojijo dobre, varčne in snažne gospodinje, ki bodo znale iz domačih pridelkov napraviti dobro jed, urediti prijeten dom in z varčnostjo dvigniti naše blagostanje. Tudi kmet, referent g. Ambrož je pohvalil pridna dekleta in jim dajal pobudo, da nadaljujejo s samoizobrazbo in s pridom uporabljajo podana navodila.

Pogrešala sta se g. šol. svetnik Krošelj in g. dr. Banot iz Ljubljane, ki sta bila k sklepu posebej vabljeni, sta tečaj s svojim vplivom podprla in je obema pri srcu napredek Bele Krajine. Vzrok odsotnosti je bila bolezen obeh gospodov.

Tečaj je v veselje deklet in njihovih mater ter v zadovoljstvo učiteljstva zelo lepo uspel in želeli je, da bi ta tečaj rodil zanimanje tudi po drugih krajih. Razen v Semiču, Črnomlju in sedaj prvič na Radovici še ni bilo sličnih tečajev v Beli Krajini, ljudstvo pa je tega zelo potrebno.

Gvidon Srobotnik

V celjski bolnišnici je 15. t. m. preminul tov. Gvidon Srobotnik, učitelj na II. deški ljudski šoli v Celju.

Pokojni je bil rojen 1. 1879. v St. Janžu pri Dravogradu. Služboval je na težki šolski postojanki v Skomarju, v Zrečah pri Konjicah, nato pri Sv. Stefanu v šmarnskem okraju. L. 1927. je prišel v Celje še poln življenjskega optimizma in volje, da tu svoji mnogoštevilni rodbini pripravi varno prihodnost. Tovariši so v njem takoj odkrili resnično, zvesto tovariško srce moza trdih življenjskih izkušenj. V šoli je bil vesten, blag, vse odgovornosti se zavedajoč vzgojitelj, ki je ljubil delo in mladino. Prav ob dovršitvi 35 službenih let se ga je lotila bolezen, krepko se ji je upiral, niti pouka ni hotel opustiti zaradi nje. Vzdržati je hotel že zaradi ljubljene rodbine s štirimi še nepreskrbljenimi otroki. Toda namesto službenega pokoja mu je bil določen trajnejši, temeljitejši oddih, ki ga je bil potreben po truda polnem in uspešnem delu.

Na zadnji poti je 17. t. m. spremljala pokojnika množica šolske mladine, njegovih nekdanjih učencev, znancev in učiteljstva iz Celja in tudi daljne okolice. Imel je pogreb, kakor ga ima lahko samo učitelj, in kar je marsikdaj najlepše, s čimer življenje nagradi učiteljevo delo. Učenci so mu s prvimi mladnim cvetjem oktili vso notranjost hladnega groba in mu pretresljivo zapeli nagrobnico. Z govori so se ob odprtem grobu poslovali od pokojnika njegov upravitelj tov. Kramer, za učiteljsko društvo, katerega zvest član je vselej bil, tov. Roš, in učencev v imenu razreda.

Tovariš Gvidon, naj ti bo lahka slovenska zemlja, ki si na njej živel, delal in trpel, pa ti je vse življenje na njej bilo kakor en sam trd in neprekinjen delavnik! Zdaj pa se ti je odprla nedelja počitka, v njenem večnem in neskaljivem miru prejmeš najlepše plačilo. R.

Praktični učiteljski izpiti so se vršili

pred državnim izpitnim odborom za praktične učiteljske izpite v Ljubljani od 9. do 17. t. m. Izpit so napravili naslednji učitelji-pripravniki (-ce): Uratnik Edvard, Bazelj Jakob, Gajst Oskar, Jagodič Vida, Kok Lucija, Krajncič Ivan, Mučič Anton, Skubic Miroslava s. Vera, Deleja Helena, Fugger Franc, Jelenec Bogomir, Kobal Branko, Kocuvan Ida, Novak Terezija, Pogačar Stefanija, Sič Stefan, Šuc Eleonora, Zajec Rudolf, Zalokar Antonija, Zorčič Marija.

Zadnje novosti

za Vas in Vašo obitelj modernih

kvalitetnih blagov, po priznani najugodnejših cenah kupite v veletrgovini

MANUFATURE NOVAK

Kongresni trg 15 pri Nunki cerkvi

— Učiteljstvu škojeloškega okraja sporočamo, da je prevzel vodstvo društvene blagajne šolski upravitelj v Retečah tov. Lovro Korenčan. V vseh blagajniških zadevah se obračajte tedaj le na tov. Korenčana. — Nekatera upraviteljstva nam kljub ponovni prošnji še niso nakazala 6 din za brošuro o Emilu Adamiču. Prosim, poravnajte to staro zadevo! — Akcija za zbirko knjig za obmejne kraje bo zaključena s koncem marca. Tovariši in tovarišice, ki so ali še bodo zbrali knjige, se naprošajo, da jih do določenega termina pošljejo na naslov tov. predsednika v Škofjo Loko. — Po sklepu društvenega zborovanja je vsak organiziran član obvezan da prispeva po 5 din za brezposelno češkoslovaško učiteljstvo. Nakažite ta enkratni prispevek skupno s članarino. In slednjič: Zaostankarji na članarini, zavedajte se, da je društveno delo brez sredstev nemogoče. Kakršno članstvo, tako društvo! Izpolnjujte svojo stanovsko obveznost, da bo lepa ubranost na vse strani! — Odbor.

— Šentjakobsko gledališče v Ljubljani je pretekli teden priredilo za revne otroke brezplačno predstavo »Pepelka«. Če pomislimo, koliko je v Ljubljani in predmestjih malih dečkov, ki niso lačni samo kruha, ampak tudi dobre besede, ki bi tudi radi kaj lepega slišali in videli, pa za to nimajo sredstev, moramo velikodušno darilo Šentjakobskega odra le pozdraviti in pohvaliti. Predstave so se udeležili najrevnejši otroci vseh ljubljanskih osnovnih šol pod nadzorstvom učiteljstva. Nekateri so bili prvič v gledališču. Z žarečimi obrazi so sledili pravljici, ki se je dogajala na odru, se žalostili skupaj s Pepelko in se na koncu tudi z njo veselili sreče, ki jo je doletela. Dovoljena igra zasluži pohvalo, kakor tudi zasluži pohvalo namen te igre — nekaj darovati našim najrevnejšim.

Učiteljska tiskarna

—t Največje veselje napravite svojim dragim za velikonočne praznike, če jim podarite lepo in zanimivo knjigo. Mladini naročite Ribičičeve »Pisane lutke« ali Tinkinega zajčka; Manice Komanove »Strica s košem« ali »Teto s cekarjem«; odraslim pa dr. Janeza Mencingerja »Moja hoja na Triglav« ali Borisa Režka »Svet med Grintovci«, dr. Juliusa Kugya »Iz mojega življenja v gorah«, dr. Klementa Juga »Zbrani planinski spisi«, Gustava Renkerja »Pet mož gradi pot«; prof. L. M. Šperjanca »Emil Adamič«; dr. Fr. Mesebevska »Ivan Grohar« ali prof. dr. Fr. Mesebena »Janez in Jurij Šubic«. — Vsako knjigo lahko dobite zase. — Učiteljska tiskarna dovoljuje obročno odplačevanje za knjige, ki jih pri njej kupite.

—t Za praznike pridete v Ljubljano. Ne pozabite posetiti Knjigarno Učiteljske tiskarne!

—t Pri pouku uporabljajte učila! Ne mučite otrok z abstraktnim pripovedovanjem. Poslužite se zgodovinskih in zemljepisnih slik, ki jih je izdala Knjigarna Učiteljske tiskarne v serijah. Ena serija s 30 različnimi slikami stane komaj din 4.—

—t KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE dovoljuje cenjenemu učiteljstvu obročno odplačevanje za vse knjige, ki jih pri njej naroče.

—t Preglejte svoje in šolske knjižnice! Gotovo boste našli, da Vam ta ali ona knjiga manjka. Naročite jo pri Knjigarni Učiteljske tiskarne.

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri obvezni manufaktorni veletrgovini

R. MIKLAUC „Pri škofu“
Lingarjeva ulica — Pred škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—l »Radio Ljubljana«, tednik za radiofonijo, prinaša 19. marca 1939. tudi večji članek pod naslovom »V naše šole radio« ter piše med drugim »Velik del naših šol je danes še vedno brez radia in to v kljub temu, da imamo že 10 let svojo radijsko postajo, kljub temu, da postaja že dolga leta skrbi za posebne šolske oddaje, kljub temu, da je danes v mnogočem radio za šole nepogrešljiv. Pri sodobni vzgoji šolske mladine bi se morali posluževati vseh modernih sredstev, ki to vzgojo pospešujejo in pri njej sodelujejo. In med modernimi sredstvi pri sodelovanju vzgojiteljev je gotovo med najpomembnejšimi radio... S šolskimi oddajami v radiu se pouk olajša, postane zanimivejši, privlačnejši, ubija enoličnost itd. Vseh teh dobrih lastnosti, ki jih imajo radijske oddaje za šole, bi se morali zavedati in delati z vsemi močmi, da naše šole dobe radio.«

—l 90.000 otrok opravlja težka kmetska dela je naslov članka v »Slov. narodu« z dne 18. marca, v katerem podaja poleg drugega tudi podatke, ki jih je v tem zbralo slovensko učiteljstvo.

—l »Srbi in Hrvati naj spoznajo slovensko omiko«, je naslov večjega članka v »Domoljubu« od 15. marca, v katerem piše o govoru poslanca Ivana Dolenca med drugim: »Nesporno spada v naši državi med najvažnejše naloge šolstva ta naloga, da naj šola

—l Nekaj števil iz jugoslovanskega šolstva. Letos je v naši državi vsega skupaj 8727 ljudskih šol s 25.754 oddelki in 426 otroških vrtcev z 582 oddelki. Otroci je v tem času v ljudskih šolah 1.473.790, v vrtcih pa 29.374. Učitelj je skupaj s kateheti na ljudskih šolah 31.598 (17.307 moških in 14.286 žensk). — Meščanskih šol je v državi 235, izmed katerih so 204 državne. Učencev v teh šolah je 44.000. Največ meščanskih šol je v dravski in savski banovini, v vsaki namreč po 50. Najmanj pa jih je v moravski banovini, kjer jih je 10.580, v dravski jih je 10.400, v donavski 8900, najmanj jih je v moravski banovini, kjer jih le 640 hodi v meščanske šole. — (»Domoljub«, 15. marca.)

—l Konec preganjanj. V narodni skupščini smo slišali pomirljive besede, da je vlada odločna reparirati vsa politična preganjanja, ki so se zgodila zaradi volitev. V mirnem ozračju se naj prično reševati državna vprašanja, katerim je naša javnost priznala prvovrstno, da ne rečemo usode polno važnost. Te besede, izrečene z vladne strani v narodni skupščini, naj bi si poklicali v spomin vsaj enkrat na dan oni, ki jih sproti pozabijo in govore o prihodnosti tako, kot da se ni še do danes ničesar zgodilo in tudi niso bile v narodni skupščini spregovorjene besede o reparaciji političnih krivic. — »Nova Pravda«, 18. marca.)

—l »Nabiralna akcija za učiteljska doma« je naslov članka v »Oraču« za marc, ki

Cenj. čitateljem nudimo po najsolidnejših cenah vse vrste oblačil in drugih potrebščin za dom, po ugodnih cenah proti odplačilu v mes. obrokih. Zahtevajte vzorce in navedite vrsto blaga.

medsebojno zblizuje Srbe, Hrvate in Slovence. Mislim, da se Slovincem v naši državi ne more očitati, da bi ne bili prav mnogo storili za doseg tega cilja, da se čimbolj seznanijo z življenjem Hrvatov in Srbov in z njihovo omiko. Že v osnovni šoli se pri naš uči otrok srbsko-hrvatskega jezika; v srednji šoli je znaten del pouka posvečen srbohrvaščini. Srbsko-hrvatska knjiga in časopis se prodajata tudi v Sloveniji; Nušičeva dela so pri nas skoraj prav tako splošno znana kakor med Srbi. Vsaka količkaj pomembna drama ali opera iz srbske ali hrvaške književnosti se prav hitro uprizaro v Ljubljani ali v Mariboru. Slovenci smo torej od svoje strani storili prav mnogo, da ustvarjamo in poglobljamo medsebojno razumevanje s Srbi in Hrvati.«

Naša gospodarska organizacija

V a b i l o

na VII. redni občni zbor »Samopomoči učiteljskih otrok«, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, 2. aprila t. l., ob pol deveti uri v tajništvu JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva o poslovanju v letu 1938.
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1938.
3. Samostojni predlogi.
4. Slučajnosti.

O p o m b a : Ako ta občni zbor ne bi bil sklepčen, bo čez pol ure drug občni zbor, ki bo sklepčen glede na število zastopanih članov. Računski zaključek je razpoložen za družnikom na vpogled pri načelniku Pavlu Lavriču, Tyrševa cesta 17/1.

V Ljubljani dne 16. marca 1939.

Pavel Lavrič, načelnik.

Oman Oton, tajnik.

Mladinska mafica

—mm Četrty zvezek Cicibanove knjižnice izide v kratkem v redakciji Frana Roša in z ilustracijami Maksima Sedeja. Knjižica prinaša pomladno gradivo. Poleg tiskanih malih črk in verzalk bo prinesel ta zvezek tudi pisane črke. Za učence prvih razredov bo to prav potrebna knjižica. Izvod stane din 1,50. Pri naročilu vsaj deset izvodov uprava poštnine ne zaračuna.

—mm V zalogi imamo še nekaj izvodov 3. zvezka Cicibanove knjižice po din 1,50.

—mm Slikanica kot je še nismo imeli bo »Dedek Miha« Marte in Radovana Klopčiča. Knjiga izide v velikem formatu v večbarvnem tisku in bo prelep dar za učence ob koncu šolskega leta. V prednaročilu bo stala knjiga v krasni izdaji na kartonastem papirju le 35 dinarjev.

pravi med drugim: »Poudarjamo ponovno: Gre za naš bodoči učiteljski naraščaj, ki mora biti tak, da bo kmeta razumel in mu pomagal. Tak pa je v prvi vrsti lahko samo tisti, ki je zrasel v kmečki hiši. Naš kmet pa nima denarja, da bi lahko šolal svoje otroke. Potrebno je torej, da prispevajo za vzdrževanje vsi. Iz prispevkov se bo zgradil dom in uredil fond, iz katerega se bo izdatno podpiralo kmečke fante. — Ker vemo, da čutite vsak dan pomanjkanje dobrih učiteljev, smo trdno prepričani, da se boste z veseljem odzvali nabiralni akciji.«

—mm Uprava prosi, da se naročnina za »Naš rod« plačuje za vsako številko vnaprej.

Šolski radio

—r XXIV. Torek, 28. marca: Zdrava in lepa pokončna telesna drža — ponos in odlika človeka; g. dr. Franta Mis. Predavatelj bo govoril o vplivu zdrave drža telesa na duševni razvoj, samozavest, pogum; posebno pa tudi na zdravo rast in krepak razvoj telesa. Kazal bo na vse tozadevne napake in njihov kvarne posledice na poredne dele telesa in na posamezne organe. Končno bo poudarjal sistematično telovadbo, ki more popraviti že obstoječe napake. II.—III.

Petek, 31. marca: Po izletu; razgovor učencev III. a razreda bežigradske poskusne šole v Ljubljani. Vodi g. Miroslav Zor. Razred je priredil ekskurzijo v Kropo in Škofjo Loko, eden izmed učencev je ostal doma. Temu pripovedujejo sošolci, kaj so videli in doživeli. V pogovor vpletajo opis zanimivosti Kropo in železarske obrti. Pripravite poslušalce na uspešen sprejem tako, da jim na zemljevidu pokažete posamezne kraje in da jih seznanite z železno rudo ter pridobivanjem železa. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, dne 26. marca, predaval g. Franc Kafof: Spomladno zatiranje škodljivcev in boleznih na sadnem drevju.

Moderne tkanine

za spomladanske novosti.

Na željo pošljemo vzorce!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Stanovska organizacija JUU

Iz društev Vabila

JUU — SRESKI DRUŠTVI BREŽICE in KRŠKO bosta skupno zborovali dne 15. aprila t. l. ob 10. uri v Brežicah, v Narodnem domu. Poleg poročila o predsedniškem zboru sta na dnevnem redu predavanja g. profesorja Kolarja o mladinskem slovstvu in gđ. Bahovčeve o ženskem vprašanju. Po prvem predavanju debata o slovenskem pravopisu. — K polnoštevilni udeležbi vabila predsednika obeh društev.

Poročila

JUU — SRESKO DRUŠTVO V KRANJU je zborovalo v soboto, dne 11. februarja, ob pol 9. uri v prostorih Narodnega doma v Kranju.

Tovariš predsednik otvori zborovanje in pozdravi polnoštevilno zbrano učiteljstvo, ki se je odzvalo vabilu društva in prihitelo v Kranj, da čuje, kaj se je od zadnjega zborovanja novega dogodilo v stanovskem življenju in kaj na pedagoškem polju.

Tovariš predsednik opraviči, zakaj ni društvo zborovalo tamkaj od jeseni pa tja do prvih predpomladanskih dni. Nato v obširnih besedah oriše delo na vsch popriščih naše sekcije uprave, delo centrale in klič, naj vstopijo v našo sredo tudi oni maloštevilni tovariši, ki opazujejo od strani naše delo, a uživajo sadove kot ostali organizirani člani.

Sledilo je vzorno sestavljeno predavanje tovarišice Piškove, ki je v izbranih besedah obrazložila lik našega nesmrtnega Strossmayerja. Učiteljstvo je sledilo izvajanjem predavateljice s tako vneto, da bo predavanje rodilo uspehov tudi v naših učilnicah. Tako predavanja naj priobčuje naš stanovski tisk ali naj se objavljajo kot edicije Učiteljskega doma: Ujedinjenje in Vidovdan. Za izčrpano poročilo je bila tovarišica nagrajena s prišrčnim aplavzom.

Tajnik poda tajniško poročilo, ki se vzame na znanje.

Nato je podal predsednik predloge k finančnemu zakonu za l. 1939./40. Poleg sekciskih predlogov naj bi finančni zakon črtal tudi kuluk in § 263. uradniškega zakona.

Sledilo je blagajniško poročilo. Blagajničarka apelira na zaostankarje, da poravnajo članarino.

Sklepi: Zbor sklene, da se pri tukajšnjem društvu osnuje Lapajnetov sklad. Društvo da skladu din 2000.—, poleg tega se bo naprosilo ostala sreska društva za denarno pomoč. Iz fonda se bo nudila podpora revnemu učiteljskemu otroku v svrhu študiranja.

Soglasno se sklene, da se učiteljstvo kranjskega okraja udeleži Učiteljskega tabora v Ljubljani.

Poverjeništvu Mladinske matice za kranjski srez sprejme tov. Rapa.

Mnogo razmišljanja se je nudilo tudi Pedagoškemu odseku, ki se osnuje pri sekciji. **J. Rant**, preds. **Kus Viljem**, tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO PTUJ je zborovalo dne 18. februarja v Ptuj. Pri dopisih in situacijskem poročilu je tov. predsednik posebej še opozoril na delo Pedagoške Centrale v Mariboru, ki je uvedla debatne večere, na katerih se bodo udeleženci lahko vglabljali v najrazličnejša znanstvena in aktualna pedagoška vprašanja. Da bodo stiki z njo tesnejši, prevzame tov. Segula za naše društvo poverjeništvu in nalogo, da o vsem sproti obvešča članstvo.

Tudi novih vzpodbud da za razširjenje »Našega roda«, toplo pa še priporoča Zadrugo Pedagoški tisk v Mariboru, nje nastanek in cilje.

Blagajniško poročilo je prikazalo tako mizerno stanje v zaostankih članarine, da lahko vsi pordečimo za vse one tovariše, ki so tako malomarni in brez stanovske zavesti in tako brez ponosa. Zgodi se in zgodilo se bo, da nekega udarijo nepredvideni dogodki, ne sreča ali bolezen, toda pri našem društvu razsaja že svojevrstna epidemija, katere bacila »neplačevanje članarine« kljub naporu in nepotrebnim izdatkom, vesta in požrtvovalna blagajničarka še ni mogla iztrebiti.

Tovarišice in tovariši! Stiska je, res, saj jo vsi v vsaki kiti in žilici čutimo, toda ravno zdaj moramo vzdržati za boljše dni. Kdaj naj bodo naše vrste, če ne zdaj, trdnejše bolj kot kdajkoli? Poglejte si n. pr. delavce, kako si od ust odtrgajo za svoje organizacije. Bolj namreč vedo, da si bodo le tako priborili svoj prostor v družbi. Vsaj posnemajmo jih! — Kar pa ne bo drugega zdravega v organizaciji, to se pravi — med nami, pa moramo tudi brez sentimentalnosti izravnati čisto sami, pa bodisi na levo ali desno.

Ostali del zborovanja smo posvetili internim društvenim zadevam. Predvsem zadeva tov. Samca je zanetila mnogo vročega kresanja misli, ob katerih smo uvideli potrebo, da prihodnje zborovanje, ki bo 18. marca, vso posvetimo samo njemu, njegovim brošuram in reviji »Kritiki«. V ta namen smo že določili referente in koreferente, želimo pa si vsi, saj tako je bilo razpoloženje takrat na zborovanju, da tov. Samec tudi sam pride in da se o vsem vsi med seboj enkrat res tovariško porazgovorimo. Več pa o tem po prihodnjem zborovanju!

Prosimo, da se vsi pripravite na debato. Preštudirajte Samčeve brošure in »Kritiko«. Bolj vroče bo — bližji si bomo postali, toda stvarni moramo biti in širokogrudnejše kakor do zdaj! **D. Zupančič**, preds. **A. Debenak**, tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo 11. februarja 1939. v Domžalah. Navzočih je bilo 76 članov.

Uvodne besede je tov. predsednik posvetil dvajsetletnici našega osvobojenja in dvajsetletnici Cankarjeve smrti. Poudaril je najožjo povezanost obeh obletnic z učiteljskim stanom, ki se zaveda svojega poslanstva narodom in se pogloblja v dela naših velikov.

Nato se je spomnil prerano umrlega tov. I. Stenoveca, ki je bil radi svojega blagega značaja izredno priljubljen med tovariši, zvest in delaven pa v stanovski organizaciji.

V situacijskem poročilu je tov. predsednik orisal razmere v naši organizaciji ter napore vodstva, da doseže na merodajnih mestih ugodno rešitev vprašanj, ki zadevajo naš stan. Obvestil je člane o razsodbah državnega sveta, ki so načelne važnosti, o ustanovitvi pedagoško-literarnega odseka pri sekciji in o prizadevanju humanitarnih ustanov, da se ukine pravilnik trgovskega ministrstva.

Med dopisi, ki jih je objavil tov. tajnik, je vzbudila več pozornosti okrožnica banovinskega odbora RK, s katero se učiteljstvu priporoča sodelovanje pri društvi RK. Ugotovilo se je, da ne sodelujejo niti člani občinskih odborov, katerim je izročena prav za prav kompetenca izvajanja pravilnika.

Blagajniško poročilo izkazuje razmeroma ugodno stanje društvenih financ. Zamudniki so naprošeni, da zadoste svojim plačilnim obveznostim sigurno do konca tega poslovnega leta.

Za gospodarstvo naših ustanov je poročal tov. predsednik in navajal prednosti, ki jih nudijo te ustanove svojim zadržnikom. Dolžnost vsakega člana JUU je biti tudi zadržnik.

Glede kritike nekaterih tovarišev, ki so nepovoljno ocenili stenski zemljevid kamniškega sreza v izdaji tov. M. Slibarja, je tov. predsednik na dveh primerih dokazal, da se z nekaj dobre volje doseže oni uspeh, ki bi sicer v litografski izdelavi jako podražil malo nakladi. Lahko smo ponosni, da imamo med tovariši strokovnjaka in ne hvalimo vedno le tuje blago.

Pri obravnavi šolskih aktualnosti se je pokazala nujnost preuredbe šolskega zakona, ki naj bi dal šoli možnost odločanja o predčasnem odpustu. Nejasnost vlada tudi v redovanju, še večje težkoče pa povzročajo šolske zamude.

V svojem predavanju o učnih načrtih je tov. R. Koblica obširno temeljito zajel ves problem učnih načrtov. Uvodoma je podal nekaj zgodovinskih dejstev o nastanku učnih načrtov in segel nazaj v leto 1869., ko je bil izdan enotni učni načrt za posamezne uprave bivših a.-o. dežel. Nove, povojne prilike so ustvarile nove zahteve. Iz kaosa, ki je vladal v šolskem in administrativnem oziru, ki ga je povečala še borba med praktiki in teoretiki, so bili izdani učni načrti, ki pa še tudi niso popolni. Na podlagi raznih poizkusov se mora ustaliti jasnost, zato je nujna potreba izdaje novega učnega načrta, ustrežajočega pedagoškim principom, upoštevajoč vrste šol, krajevne potrebe in sodobna vzgojna načela. Tovariš predavatelj je žel za svoja zanimiva in aktualna izvajanja vsesplošno priznanje in zahvalo društvene uprave.

Da bi se mogli zborovalci prepričati o delu na sodobni šoli za Bežigradom, so sklenili, da bodo hospitirali na ti šoli. Udeleženci naj pošljejo pismene prijave društvu predsedniku do konca meseca marca. Dan hospitacije bo določilo vodstvo poskusne šole in bo objavljen v stanovskem glasilu.

Predsednik: Jos. Napokoj s. r. **Tajnik: Fr. Chvatal s. r.**

JUU — SRESKO DRUŠTVO KOZJEM je zborovalo dne 11. februarja 1939. v Kozjem. Navzočih je bilo 29 članov ali 76 %.

Predsednik tov. Kos je pozdravil nove članice in podal poročilo, v katerem je apeliral, da ostanejo člani zvesti svoji organizaciji. Podpirajmo se in delujmo za društvo. Na mnogih straneh podpira tudi sekcija in centralna naše zahteve. Predstavniki JUU so bili sprejeti pri prosvetnem ministru. Upati je, da se bo materialni položaj učiteljstva izboljšal. Gospod šolski nadzornik Albin Sprajc je predaval o Ivanu Cankarju, našem velikanu v literaturi. Cankar je bičal razmere na Slovenskem, vendar je učitelja razumel, mu odpustil in ga opravičil. Mladina bi morala spoznati Ivana Cankarja bolj natančno. Manjka mladinska izdaja Ivana Cankarja. Posebno lepe so: Grešnik Lenart, Moje življenje, razne črtice i. dr. Založnika čaka hvaležno delo. Svoje lepe misli je zaključil z besedami: »Slava, nevenljiva slava Ivanu Cankarju«. Za krasen referat smo mu bili zelo hvaležni.

O resničnem stanju »Učiteljske samopomoči« je govoril tov. Koželj Mirko. Navzoči so soglasno sprejeli sledečo resolucijo:

Učiteljstvo, zbrano na svojem zborovanju v Kozjem prosi in zahteva, da sekcija JUU v Ljubljani, Učiteljska samopomoč. Samopomoč učiteljskih otrok storijo vse, da se prepotrebne človekoljubne ustanove ohranijo v dosedanjih obliki učiteljskemu stanu.

Pripravnikom ni mogoče v tem letu znižati članarino. Skušalo se bo pri banovinski skupščini doseči znižanje. Trenutno ostanje pri starem.

Blagajniško poročilo je podala tov. Vrečko Marta. Dohodki znašajo 8843,28 din, ravno toliko izdatki. Dobroimetje v neizterjani članarini i. dr. znaša 3055,40 din — dolg pri sekciji je din 780,40. Blagajniško poročilo je

bilo sprejeto. Za posamezne šole so se izbrali poverjeniki, ki bodo pobirali članarino.

Tov. Zehrer Tilko predlaga:

»Da se oživi delovanje sreskih učiteljskih knjižnic, naj se vnese v proračune H. — Avtomatično in obvezno gotovo odstotek celotnega proračuna za sreske knjižnice, ker so te brez vsakih sredstev in dohodkov.«

Več pripravnikov se je zavzemalo za predlog: »Ker ne dobimo več podpore za znižanje članarine, naj se pripravnikom ne pošilja »Popotnika«, ker ga prečitajo itak na šoli. Prispevki za učit. pevski zbor, učit. pokret, brezposelne, podporni fond in učit. naraščaj naj se pripravnikom črtajo. Plačevali bi torej domačemu društvu in 20 din za sekcijo, 10 din za centralo in 50 din za »Učit. tovariša«.

Makso Kos, preds. **Kert Jožef**, tajnik.

JUU — SRESKO DRUŠTVO ZA SLOVENJ GRADEC je imelo svoje zborovanje v soboto, dne 11. marca 1939., ob 9. uri v ljudski šoli v Slovenjem Gradcu.

Navzočih je bilo od 48 vpisanih članov in članic 31, t. j. 67 %.

Ob pol deveti uri je imel ženski odsek svoj sestanek, ob deveti uri pa je tov. predsednik otvoril zborovanje. Pred prehodom na dnevni red se je spomnil v tukajšnji bolnišnici preminulega tovariša Veljaka Miroslava, bivšega člana našega društva.

Nato je podal sledeče situacijsko poročilo:

Sekcija, kakor tudi izvršni odbor JUU delujeta marljivo na to, da se uredijo najvažnejše zadeve učiteljskega stanu, pred vsem gmotno stanje, napredovanje, odprava celibata, nove postavitve itd.

Predsedstvo JUU je bilo v dneh 21. in 22. februarja t. l. sprejeto pri predsedniku vlade g. Cvetkoviču in prosvetnem ministru g. Čiriću, katerima je obrazložilo najvažnejša vprašanja glede šolstva, personalne prosvetne politike in učiteljske organizacije.

Po poročilu iz Beograda je pričakovati, da bo v mesecu aprilu postavljenih 750 učiteljskih abiturientov (-inj).

Novosti na knjižnem trgu

— **k Breda Šček: Jugoslavija.** Po svoji prvi — zelo posrečeni zbirki, namenjeni mladini, oziroma ženskim zborom je skladateljica objavila sedaj drugo zbirko, ki je po dobroti na isti stopnji, oziroma samo nadaljevanje prejšnje.

Ideja prve pesmi — hrepenenje naših očetov in dedov po enotni domovini in sreča nas, ki smo doživeli vrsničenje te želje — je vzpodbudila skladateljico, da je zbirki dala naslov »Jugoslavija«. Glasbeni element te pesmi je troglavna slavnostna — z imitacijami v celino povezana — koračnica. Pesem je primerna za domorodne svečanosti.

V zbirki so pa tudi razni drugi motivi, samo o polžku so trije: eden o polžku in gostih, drugi o polžku, ki potuje po brdih in dolinah, da si pogleda lepi svet, tretji o polžku in vrani... V njih je znala skladateljica fino zadeti vsako nežno — šaljivo situacijo, da izstopi muzikalno vsak dialog, vsaka imitacija in karakterizacija. Motiv o godcih ima elemente narodne pesmi, koračnice in oponaša trobente.

Vse te pesmi so polne temperamenta, da se kar iskri od razpoloženja. Gotovo najbolj živa od vseh pa je pesem o pustu. Tukaj se glasovi tako lovijo, da kar sapa jemlje in šala ne jenja do zadnje note.

V zbirki pa imamo še dve pesmi, ki sta pa od prejšnjih čisto različni. Ena je o bolni materi in njeni požrtvovalnosti in spada v krog tistih pesmi, katere smo namenili za Materinski dan (tej pesmi je skladateljica priložila klavirsko spremljavo).

Najglobljo pesem je pa skladateljica postavila na konec svoje zbirke, to je pesem o pastirskih, ki pregnani s svojih planin, jočejo po svetu brez domovine. V iskreni molitvi prosijo Jezučka, naj vzdigne svojo roko in da, da bi se mogli vrniti na svoje planine. Tudi muzikalno stoji ta pesem — zgrajena na nekih karakterističnih motivih, ki so enkrat tožba in drugič molitev — na vrhuncu in daje celoti najlepši zaključek.

Iv. Grbec

— **k Petelin - Horn: Praktična gospodarska znanja za III. razred ljudskih šol, izdala banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani.** Knjižnica obsega 58 strani ter se razdeli v A. »Splošni gospodarski nauki«, kjer obravnava pošto, železnico, avtobus, policijski red, denar, štednjo in hranilnice. B. »Poljedelski

Rangne liste po banovinah je ministrstvo prosvete opustilo in je ustanovilo rangno listo za vso državo. Prihodnje napredovanje se bo izvršilo, ko bo odprt kredit iz novega proračuna.

Z novim finančnim zakonom je zagotovljena po izvaji g. min. predsednika in prosvetnega ministra tudi ukinitve delnega celibata za učitelje. Ukinila se bo tudi premeštevitev po službeni potrebi in pa dodelitev službovanja izven službenega mesta.

Poročal je tudi o načelnih razsodbah.

Tov. tajnik je nato prečital dole dopise, ki so jih navzoči vzeli na znanje.

Tov. podpredsednica Smolnikarjeva je nato podala obširno poročilo zborovanja predsednikov učiteljskih društev, ki se je vršilo v Ljubljani, dne 5. t. m. Tovariš predsednik se je za res izčrpano poročilo v imenu vseh navzočih prav toplo zahvalil.

Sledila sta dva zelo zanimiva referata, in sicer tov. Iglarja: »Nekaj o lepem čitanju« ter tov. Kluglerja: »Kmetstvo nadaljevalne šole — najpripravnejše polje za učiteljevo izvenšolsko delovanje na vasi«. Ob obeh referatih se je med navzočimi vnela živahna debata.

K slučajnostim se je oglasil sreski šolski nadzornik ter priporočal vsem navzočim obisk poskusne šole v Ljubljani.

Odsek učiteljic pa zahteva, da se priobči v »Učit. tovarišu« sledeča notica — široko odprto tiskano:

Na predlog predsednice odseka učiteljic protestiramo v imenu vseh članic in članov našega društva proti popolnoma nestvarni kritiki, katero je priobčil »Slovenski delavec« o knjigi »Spol in usoda« od naše tovarišice Angele Vodetove.

Pridružujemo se tudi mi željam naše kulturne slovenske javnosti, da se nikdar več ne ponovi žalosten kulturni dogodek, ki meče slabo luč na kulturo slovenskega naroda.

S tem je bil dnevni red izčrpan in zborovanje zaključeno.

Predsednik: Kopač Leopold s. r. **Tajnik: Cilenshek Vinko s. r.**

Na Vas je ležeče da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlolokalnica

DOLGOROČNA POSOJILA

do 5 let, na ugodno mesečno odplačevanje, cenjenemu učiteljstvu — oženjenim brez porokov (potom administrativne zaznambe — ali polog vrednostnih papirjev). — Vse informacije pri pooblaščenca F. L. Klemen, Ljubljana, Gosposvetska c. 10. Banka in hranilnica, d. d.

FR. P. ZAJEC izprašan optik in urar **LJUBLJANA** sedaj Stritarjeva ulica 6, pri franciškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogled, barometri, toplomeri, hygrometri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Gospodična, gospa!

Po pošti Vam pošljemo feco., ne po povzetju, krasne, svilene Cotton nogavice

Zaloga sveža, ravnokar došla. Barve najmoderneješe. Številke: 8 1/2 (35—37), 9 (38—40), 9 1/2 (41—43). (Označite št. Vaših čevljev)

HINKO Podjavoršek ♦ Kranj

Cena:
Znamka A. R. K. par din 26—
„ Mode 1939 „ „ 32—
„ orig. HINKO „ „ 35—
Čista svila, mrežaste „ 42—
„ „ Ia Ia „ „ 55—

